

Ամէն բան կախեալ է այն յարաբե-
րութենէն զոր ունինք Յիսուս Քրիստոսի
Խաչին հետ : Զղջացի՛նք մեր մեղքէն,
մեր սիրտերը պարպեցի՛նք զղջման ար-
ցունքներով, լսեցի՛նք Խաչին սրտառուչ
և ազդու հրաւերը և մեր սիրտերը բա-
ցի՛նք անոր առջև : Աստուծմէ կը պատ-
կառիք . այդ բաւական չէ : Կը սքանչա-
նաք իր հրաշալի զօրութեան վրայ որ
կը յայտնուի Բնութեան մէջ : Կը տեսնէք
իւր գոյութեան և կառավարութեան ա-
պացոյցները անտառին ամէն մէկ տե-
րւիին վրայ . այդ բաւական չէ : Ասոնք
մեղքի հետ վերաբերութիւն չունին :
Մեզ չեն վերադարձնել որդիութիւնը
զոր կորսնցուցինք : Բնաւ ազդեցութիւն
չունին մեր կեանքին ամենէն սև և
սխալը իրողութիւններուն վրայ : Բնու-

Առաջնորդը չունենալով չէ որ կը մոլոր-
րինք, այլ՝ առաջնորդին ներկայութեան
կարեւորութիւնն չընծայելով: Ինչպէս
Հնդկերէն ոտքի հետք կրնայ գտնել տե-
րեւի մը ճմլումէն, նոյնպէս փափուկ
բնութեամբ քրիստոնեաներն Յիսուսի
կը հետեւին իբր թէ բնազդով: Շուտով
կը լսեն ամենէն ցած ձայնը: Ամենէն
մեղմ տպաւորութեան կը պատասխա-
նեն: Պարտականութիւնն իրենց կողմէ
այնպէս ինչպէս մեղմ ցօղը կ'իջնէ խո-
տերուն վրայ: Ճշմարտութիւնն իրենց
մէջ կը բխի կենդանի աղբիւրի նման:
Կ'ապրին շարունակ Յիսուսի հետ հա-
ղորդութեան մէջ, և բեռներուն նշա-
նէն կը ճանչնան անոր ոտքերուն ամե-
նէն թեթեւ հետքերը:

Քանի որ տարիները կ'անցնին, մեղմ-
ումներ կը դիպեն փորձառութեան գանձ
մը, որով հովի պէս եկած, խորհրդա-
ւոր ծագում և խորհրդաւոր հեղինա-
կութիւն կամ կշիռ ունեցող թելադ-
րութիւններու անսալով կ'իմանանք թէ
մեր Հօրը կամքին ծառաներն ենք:
Նաև տրտմութեամբ կը լեցուինք և մեր
անձերը կը յանդիմանենք աստուածային
Հօգուոյն այն թելադրութիւններուն հա-
մար, որ կոյրի մը երեսին վրայ ինկած
ձեան պատառներու նման եկան մեր
անցագայ հոգիներուն: Եւ կ'որոշենք այլ
ևս անհաւատ չլլալ, այլ հաւատացեալ,
ամէն օր Ներքին Լոյսին ծագման սպա-
սել և երկնային տեղեան հնազանդիլ
առանց ժամանակ կորսնցնելու և վա-
րանելու:

ՍԻՆԱՅԷ ՅՈՐԴԱՆԱՆ

[Խմբագրական]

3.

Թուոց գիրքն իր անունը կ'առնէ Ժո-
ղովրդեան երկու անգամ համարուելէն: Այս
հաշիւներէն մին կը գտնուի Ա. — Դ. գլուխ-
ներուն մէջ, միւսը ԻԶ. գլխուն մէջ: Այս
գիրքին հեղինակին նկատմամբ կայ կարծեաց
նոյն անհամաձայնութիւնը որ կայ Հնգա-
մատեանին միւս գիրքերուն նկատմամբ:
Քանիչի եւ անպատկառ քննադատութիւն մը
անոր կ'ընծայէ չափ ուշ թուական մը եւ
կը ներկայացնէ դայն ոչ աւելի արժանահա-
ւատ քան աղգային աւանդութենէ քաղուած
ո եւ է ուրիշ պատմութիւն: Քրիստոնէա-
կան եւ հրէական եկեղեցւոյն ընդհանուր
կարծիքով ալ Մովսէսի գործն է այն: Կայ
նաեւ միջին կարծիք մը թէ գիրքն իր ներ-
կայ ձեւին մէջ գործն է նորագոյն հեղի-
նակի մը, որ միացնելով իր գտած քանի մը
գրաւոր յիշատակարանները, որոնց մեծ մասն
հաւանորէն Մովսէսի գործն էին, յօրինեց
կանոնաւոր պատմութիւն մը: Մերթելով
այս տեսութիւններուն առաջինը, վասն զի
չհամաձայնի այն գաղափարին զոր ունինք
մենք այս գիրքին ներշնչեալ հեղինակու-
թեան նկատմամբ, եւ վասն զի չապա-
ցուցուի այս պատմութեան նկարագրով,
կրնանք ընդունիլ միւս երկու տեսութիւն-
ներէն մին կամ միւսը, վասն զի երկուքին
համեմատ ալ գիրքն էապէս Մովսէսի գործն
է եւ աստուածային յայտնութեանց մասն
կը կազմէ:

Էտէրսհայմ այս գիրքը երեք մասի
կը բաժնէ: Առաջին մասին մէջ կը պատ-
մուին Սինայէ յառաջ երթալու համար
կատարուած պատրաստութիւնները: Երկ-
րորդ մասին մէջ կը բովանդակի անապա-
տին մէջ Խորայեացւոց ըրած ուղեւորու-
թիւններուն պատմութիւնը: Երրորդ մա-
սին մէջ կը յիշատակուին Յորդանանու ա-
րեւելեան կողմը պատահած զանազան դէպ-
քերը: Մենք աւելի բնական կը համարինք
հետեւեալ քառեակ բաժանումը զոր ուրիշ
հեղինակ մը կ'ընէ: 1. Սինայէ մեկնելու
նախապատրաստութիւն (Գլ. Ա. — Ժ. 10):
2. Սինայէ չուում դէպի Քանանու սահ-
մանը (Գլ. Ժ. 10 — Ժ. 7): 3. Անապատին
մէջ երեսունեւեօթնամեայ թափառմանց մի-
ջոցին տրուած օրէնքներ եւ պատահած
դէպքեր (Գլ. Ժ. 7 — Ժ. 14): 4. Պատմութիւն
վերջին տարւոյն Խորայեի երկրորդ անգամ
ի կողմէ ժամանումէն մինչեւ անոնց ժա-
մանումն ի Յորդանան, Երեքովի դիմաց (Գլ.
Ի. — Լ. 2): Գիրքին մեծագոյն մասը կը վե-
րաբերի այն անցքերուն որ տեղի ունեցան
Խորայեի Եգիպտոսէ չուելէն ետքը երկ-
րորդ եւ քառասներորդ տարիներուն մէջ:

Խորայեի գրեթէ տարի մը մնաց ի Սինա:
Այդ միջոցին փախստականներու բազմու-
թիւնը որ էր Ռահաբի դաշտին մէջ հա-
ւաքուած էր՝ կազմաւորուած եւ աղգ մը
եղած էր, եւ հազարապետներ, հարիւրա-
պետներ, յիսնապետներ եւ տասնապետ-
ները քիչ մը վարժուած էին իրենց պաշ-
տօնին յատուկ պարտականութիւններուն:
Կրօնական գաղափարներու մէջ ալ ժողո-
վուրդը մեծ յառաջդիմութիւն ըրած էր:
Օրէնքը տրուած էր, Տէրոջը զօրութիւնն
անոնց վրայ ներգործած էր, ուխտը եղած
եւ կամովին ընդունուած էր իրենցմէ, խո-
րանը կանգնուած էր, քահանաներն օր-
նուած էին, եւ երկրպագութեան դրու-
թիւնն հաստատուած էր: Այսու ամե-
նայիւ, ինչպէս կը յիշենք Կիթէ, քահանա-
ներուն չթողուեցաւ գերագոյն իշխանու-
թիւն ի գործ դնել, ինչպէս ի գործ կը դնեն
անոնք մէկ քանի ժողովուրդներու մէջ:
Քանզի Մովսէս էր առաջնորդը եւ ոչ Ահա-
րոն, եւ յետագոյն ժամանակներու մէջ ալ
ոչ միայն դատաւորներ եւ թագաւորներ
կային իրեւ ջաղաքային իշխաններ, այլ
եւ մարգարէներ, դեսպանք Աստուծոյ, ո-
րոնց հնազանդիլ պարտական էին քահա-
նաներն անգամ:

Չուելու համար եղած առաջին նախա-
պատրաստութիւնը որ պատմուած է, թէեւ
ժամանակագրական կարգով առաջինն չէ,
ժողովուրդն համբելու գործողութիւնն էր:
Արդիւնքը մարդահամարին, որուն մէջ մտան
«պատերազմելու կարող» չափահաս արու-
ները միայն, եղաւ 603,550, որ ինն ամիս
առաջ տեղի ունեցած մարդահամարի ար-
դիւնքին յար եւ նմանն է (Եւ. Լ. 26):
Ոմանք կը թելադրեն թէ նոյն մարդահամարն
էր որ ինն ամիսէն լինեցաւ: Էտէրսհայմ կ'ըսէ
թէ «հաւանորէն մարդահամարն էր էապէս
լոկ վերակազմութիւն եւ արձանագրութիւն
ժողովրդեան» իրենց ցեղերուն համեմատ,
հազար հազար, հարիւր հարիւր, յիսուն յի-
սուն, եւ տասը տասը: Առաջին մարդա-
համարի գործողութիւնն եղաւ քառութեան
արձաթը գանձելու համար (Եւ. Լ. 11-16),
իսկ երկրորդ անգամ հրամայուած մարդա-
համարն եղաւ զինուորական նպատակնե-
րու համար (Թու. Ա. 3): Չափահաս ա-
րուներու թիւը կը ցուցնէր առ նուազն

2,000,000ի համադումար մը: Տեսնուեցաւ
թէ Յուդայի ցեղն ամենէն մեծն էր, ունե-
նալով պատերազմելու կարող 74,600 չա-
փահաս արու, եւ Մանասէի ցեղն ամենէն
փոքրն էր, ունենալով 32,200: Երեսունեւ-
ութ տարի յետոյ, երբ ժողովուրդը վերսկսաւ
չուել դէպ Աւետեաց Երկիրը, ուրիշ մար-
դահամար մը պատրաստուեցաւ եւ տեսնուե-
ցաւ թէ զէնք գործածելու կարող 604,730
արու կար (ԻԶ. 51), այսինքն նախորդ
հաշիւէն 1,820 պակաս: Իւրաքանչիւր ցեղի
վերագրուած թիւերը բաղդատելու ատեն
բաւական փոփոխութիւններ կը տեսնուին
ցեղերէն ոմանց մէջ: Առնենք մանաւանդ
Շմաւոնի ցեղը, որուն պատերազմելու կա-
րող մարդոց թիւը 59,300էն 22,200ի իջաւ:
Ոմանց կարծիքով այս կը ցուցնէ թէ Բել-
փեզովրի ծառայելուն համար մեռածները
(ԻԵ. 9) մեծ մասամբ Շմաւոնեանց տոհմէն
էին, որուն կը պատկանէր Չամբրի, զիսա-
ւոր յանցաւորը (ԻԵ. 14): Թուոց Ա. գլխուն
մէջ յիշուած մարդահամարը պատրաստուե-
աւ Մովսէսի հետ ընկերակցող իշխան-
ներուն մէջ, որոնց իւրաքանչիւրը մէյմէկ
ցեղ կը ներկայացնէր, Յուդայի ցեղին կողմէ
կար Նաասոն, որուն անունը կ'երեւի
ի Մատ. Ա. եւ Դուկ. Գ. իրեւ մեր Տէրոջը
նախահայրերէն միոյն անունը: Տր. Ուաթ-
սըն, հեղինակ Թուոց գիրքին այն մեկնու-
թեան որ «Մեկնչին Աստուածաշունչը»
(The Expositor's Bible) անուն մեկնաբանա-
կան գործին հատորներէն մին կը կազմէ,
նկատելով թէ ամէն չափահաս արու մտաւ
մարդահամարին մէջ, փափաք կը յայտնէ որ
ամէն երիտասարդի հրամայուէր Տէրոջը
հոգեւոր ծառայութեան մէջ մտնել որոշ օր
մը եւ ժամ մը: Սակայն այդ հրամանը միթէ
չը գար ամենուն, եւ այսօր չէ սահմանուած
ժամը: «Ահա հիմա է ընդունելի ժամա-
նակը, ահա հիմա է փրկութեան օրը»:

Ղեւտացիք այս մարդահամարին մէջ մտած
չէին, վասն զի զինուորական ծառայութենէ
զերծ պիտի մնային եւ խորանին ծառայու-
թեան պիտի նուիրուէին: Անոնք առանձինն
համարուեցան, եւ տեսնուեցաւ թէ իրենց
չափահաս արուներուն թիւն էր 22,000,
այնպէս որ Խորայեի ցեղերուն ամենէն
փոքրը կը կազմէին: Անգրաւիկներու գու-
մարն ալ առնուեցաւ, որ 22,273 էր: Չատ-
կական տօնի հաստատման առթիւ Տէրոջը
կողմէ սահմանուած օրէնքին համաձայն,
անոնք Աստուծոյ կը վերաբերէին, վասն զի
նա ըսաւ. «Ամէն առջինեկը իմա է. երբոր
Եգիպտոսի երկրին մէջ ըլլոր առջինեկները
զարկի, Խորայեի մէջ ըլլոր առջինեկները
սրբեցի ինծի»: Անոնք Աստուծոյ պիտի
ըլլային՝ ոչ թէ անոր զօնուելով անասուն-
ներուն առջինեկներուն նման, վասն զի
մարդազոհ չկայ Եհովային կրօնքին մէջ,
այլ իրենց կեանքերը նուիրելով կրօ-
նական սպասարկութեան: Սակայն, փո-
խանակ այս պարտականութեան տառական
գործադրութիւնը պահանջելու, Աստուած
սահմանեց ուրիշ բան մը: Տաճարին սպա-
սաւորողներուն համար առաւելութիւն մ'էր
տղայութենէ՝ այդ գործին վարժուիլ այն-
պիսի ընտանիքներու մէջ մեծնալով, ուր
քահանաներու եւ Ղեւտացիներու պարտա-
կանութիւնները ամէնօրեայ խօսակցու-
թեան նիւթ կ'ըլլան: Ուստի Ղեւտացի-
ները նուիրուեցան փոխանակ անգրաւիկ-
ներուն, իրենցմէ իւրաքանչիւրը անգրա-
ւիկի մը տեղը բռնելով: Անգրաւիկներուն
թիւը քիչ մը աւելի էր. քան Ղեւտացւոցը,

եւ աւելի եղողները, թուով 273, վճարեցին հինգական սիկլ փրկանք, այսինքն իբր տասնական ոսկի, եթէ կարծենք թէ ոսկւոյ սիկլ էր ուղղւածը: Թերեւս Պետրոս առաքեալ այս իրողութեան ակնարկեց երբ ըսաւ, «Դուք չէ թէ ապականացու արծաթով կամ ոսկիով փրկուեցաք... հապա Գրիստոսի պատուական արիւնովը»:

Անդրանիկներուն թիւը մեկնութեան կարող դժուարին կէտ մը կը ներկայացնէ: 603,550 չափահաս արու եւ միայն 22,273 անդրանիկ կային: Այս կը ցուցնէ թէ միջին հաշուով գրեթէ 30 որդի կ'իյնար իւրաքանչիւր կնոջ: Սակայն կրնայ ըլլալ որ, ինչպէս կը թելադրէ Էտէրսայոյ, այդ դուստրը կը ներկայացնէ երկու թուականէն ետքը ծնած անդրանիկները միայն, վասն զի այդ թուականէն առաջ ծնածները արդէն Աստուծոյ սրբուած էին եղիպտոսի անդրանիկներուն մահուան զիշերը: Դարձեալ, անդրանիկ կամ առջինեկ բառով կրնանք հասկնալ ընտանիքի գլուխները: Իսրայելացիք նահապետական գրութեան կը հետեւէին: Քանի մը եղբայրներ մէկտեղ կը մնային իբրեւ մէկ ընտանիք: Ուստի «առջինեկ» կրնար նշանակել մէկը որ այսպիսի մեծ ընտանիքի մէջ անդրանիկութեան իրաւունք կ'ունենար եւ ընտանեաց գլուխը կը ճանչցուէր:

ՀԱՏՈՒՅՄԱՆ ՕՐԸ

Ամսական առեւելու օրը ուրախութեան օր է: Ամէն կողմէ կը լսուի սա աղաղակը. «Ամսականս տուէք, ամսականս»: Ամէն գործաւոր ամսականի կամ փոխարժէքի կը սպասէ: Վաճառականը շահու կը սպասէ, արուեստագէտը՝ գովեստի, գրագէտը՝ համբաւի: Այս կամ այն ձեւով ամէն ոք վարձքի, ամսականի, կը սպասէ արդարեւ:

Աշխատուորը, որ իր ճակտին քրտինքով կը վաստակի իր օրական վարձքը, եւ վճարման օրը իր կնոջ եւ ընտանիքին կը տանի իր վաստակը, անոյն եւ երջանիկ օր մը կ'ընէ զայն: Աշխատութեան վարձքերը օրէ օր, շաբթէ շաբաթ, ամսէ ամիս եւ երեք ամիսն անգամ մը կրնան ստացուիլ, բայց տեսակ մը վարձքեր կան որ կեանքին վերջը կը հատուցուին:

Օրականի, շաբաթականի, ամսականի եւ տարեկանի վճարումը արդարութեան գործ մ'է. ընդունողը իր վաստակը կամ իրաւունքը կը ստանայ: Պարտքի հատուցում է, չէ թէ չնորհը: Հաշիւի մեծ օր մը պիտի դայ: Այն ատեն պիտի տեսնուի թէ մարդկութիւնը երկու դասակարգի կը բաժնուի. հատուցում ընդունողներու եւ պարգեւ ընդունողներու:

Հատուցում ընդունող դասակարգը կը կազմեն անոնք որ մեղաց մէջ կ'ապրին եւ զանազան ցանկութիւններու ու հեշտութիւններու» կը ծառայեն: Եթէ խման էք, խմելովքն է ձեր տէրը: Եթէ ցանկասէր էք, մարմինն է ձեր տէրը: Եթէ անձնասէր էք, անձն է ձեր տէրը: Եթէ ունայնասէր էք, հպարտութիւնն է ձեր տէրը: «Ձէք զիտեր թէ որուն որ անձերնիդ ծառայ կ'ընծայէք հնազանդեալ, ծառայ էք անոր» որուն որ կը հնազանդիք:

«Ինչ որ մէկ մարդ մը կը սերմանէ՝ նոյնը պիտի հնձէ» վերջին օրը պիտի ստիպուիք ընդունիլ թէ հնձեցիք ինչ որ դուք սերմանած էիք: «Մեղաց վարձքը մահ է» Սոսկալի վարձք է այդ: Եթէ մեղքի մէջ յա-

րատեւէք, այդ վարձքը պիտի ստանաք, այսինքն ճիշդ այն որուն արժանի էք: Մարդիկ չեն գանգատիր երբ իրենց գործին լիովին փոխարինութիւնը կը ստանան: Դուք ալ կարող պիտի չըլլաք գանգատիլ, վասն զի այն ատեն պիտի ըմբռնէք թէ այդ վարձքը արդար է:

Ուրեմն ի՞նչ ընելու էք: Անմիջապէս դադրեցէք մեղք գործելէ: Իսկոյն թողէք Սատանային ծառայութիւնը: Հարկ չէ որ կանխաւ ծանուցանէք անոր: Աստուծոյ դարձէք: Խոստովանեցէք ձեր մեղքերը: Խնդրեցէք Աստուծոյ պարգեւը, յաւիտեան կան կեանք, եւ հաւատով ընդունեցէք զայն Գրիստոսով: Երբեք չէք կրնար այս օրհնութիւնն ստանալ արժանիքով: Ընդունելու էք զայն իբրեւ Աստուծոյ ձրի պարգեւը: Ոմանք այնչափ հպարտ են որ պարգեւ չեն ընդունիր: Թող հպարտութիւնը չզրկէ ձեզ յաւիտեան կեանքը: «Տէրոջը առջեւ խոնարհեցէք, ու ան ձեզ պիտի բարձրացնէ»:

«Այն ատեն մեղքէն ազատուած եւ Աստուծոյ ծառաներ եղած՝ ձեր պտուղը» պիտի ունենաք «սրբութիւնով, ու վերջը յաւիտեան կեանք»:

ՉՏԵՍՆՈՒԱԾ ԳՐՈՒԹԻՒՆ

Քանի քանի հին տուններու, մանաւանդ այնպիսի տան մը, ուր պատմական անցեալ ունեցող ընտանիք մը կը բնակի, մէկ սենեակին մէջ կը գտնուի բարձր պատուհանի մը մէկ ապակին, որուն վրայ կը տեսնուի գեղ գրութիւն մը, զոր պարագայ վայրկեանի մը մէջ գրած է ազամանդազարդ մատանիի մը տէրը: Վարի պատուհաններուն ապակիները փոխուած կրնան ըլլալ շատ անգամ եւ արդի ժամանակներու ապակիներ կրնան անցուած ըլլալ, բայց այս քիչ դիտուած եւ քիչ գործածուած սենեակն անփոփոխ մնացած է, եւ հոն կը գտնուէ անուն մը, թուական մը, թերեւս բառ մը, կամ երկու անուն ի միասին եւ կամ ամենապարզ աղօթք մը, «Աստուած օրհնէ զայն», «Մի մոռնաք»: Այսպիսի տողերու մէջ աշխարհ մը վէպ կայ, նաեւ աշխարհ մը յուզում: Անգամ մը պատահեցանք անցեալ հին դարու մը թուականաւ սա գրութեան. «Եղիսաբեթ — ապրիլ»:

Թերեւս Եղիսաբեթի տապանաքարը երկար ատենէ ի վեր ծռած, հողին մէջ մխուած էր եւ խոտերով ծածկուած. բայց ահա կը մնար անոր գրութիւնը:

Ապակիին վրայ գտնուած այդ գրութիւնը կեանքի մը զրան վրայ կախուած ծանուցման տախտակի կը նմանի: Մեզի կը յիշեցնէ ուրիշ գրութիւն մը որ աւելի անջինջ է, գրութիւն մը՝ զոր ամէնքս կը գրենք իւրարու կեանքին վրայ: Քանզի տունները կը քայքային եւ ապակիները կը կոտրին, բայց մարդկային էակներու կեանքներուն վրայ գրուածը յաւիտեան կը մնայ: Եւ այդ այնպիսի գրութիւն մը չէ որուն համար մեր մատանին հանենք, թէեւ կը գրենք զայն նոյն անհոգ եւ անխորհուրդ կերպով, որով Եղիսաբեթ թերեւս փորագրեց իր գրութիւնը վերոյիշեալ ապակիին վրայ: Մատանիին գործը կը կատարէ դիպուածական խօսքը, բարի թէ չար աղղեցութեամբ, օգտակար թէ վնասակար, արդարութեան համար արտասանուած եռանդուն խօսքը, անիրաւութեան երկչոտ համակերպութիւնը, սիրոյ արտայայտութիւնը, բարկութեամբ խառն յանդիմանութիւնը, սուտ խօսքը, շնորհակալութեան նշանը նայուած:

ըով, խօսքով, գործով եւ ո՛րեք կերպով: Անդադար կը գրենք այսպէս ուրիշներու նկարագիրներուն վրայ, կը դրոշմենք զանոնք մեր անհատականութեամբ: Ուրեմն անշուշտ կը վայլէ որ մոռնենք թէ ազամանդ մը կայ բնականէն աւելի կարծր եւ անփշրելի, եւ թէ զայն կը գործածենք մենք ամէն օր՝ գրելու համար մեր անհատական կեանքին պատմութիւնը եւ ուրիշները շարժելու համար յօգուտ կամ ի վնաս իրենց:

ՓՈՒ ԳՐՈՒԹԻՒՆ ՆԱՅԷ

Քաղաքի մը արուարձաններուն մէջ գտնուած խրճիթ մը ամիսներով պարապ մնացած էր: Վերջապէս նկարիչ մը վարձեց զայն: Նկարիչը մեծ ընտանիքի մը տէր էր եւ շատ կը փափաքէր իր զաւակներուն գեղի օգ վայելիլ տալ: Շատ ժամանակ վատնեց տունը նորոգելու եւ ներկելու համար, վասն զի խարխուլ եւ լքեալ էր: Պարտէզն ալ անպիտան խոտերով ծածկուած էր, եւ օգտակար բոյսերը գրեթէ խեղդուած էին տեսակ տեսակ խոտերով, փուշերով, եղինճներով եւ մոլախիչներով:

Նկարիչը երեք տղայ ունէր, եւ անոնց յանձնեց պարտէզին խոտերը մաքրելու գործը: Երեք մասի բաժնեց պարտէզը, եւ իւրաքանչիւր տղի գործը սահմանեց, պատուիրելով որ լմնցեն արեւամուտէն առաջ: Այնուհետեւ ինք քաղաք դնաց իր գործին եւ տուն չդարձաւ մինչեւ երեկոյ:

Նոյն ժամանակը երեք պատանիները սկսեցին իրենց գործին: Երկուքը գործեցին համբերութիւնով, զգուշութեամբ հանելով խոտերուն արմատները, եւ շարունակ անձանձիք կ'աշխատէին իրենց բաժիններուն մէջ: Բայց երրորդ տղան ուրիշներու գործերուն հետաքրքիր էր: Երբեմն երբեմն քանի մը խոտ կը փրցնէր իր բաժին մէջէն. բայց ժամանակին մեծ մասը կ'անցընէր դիտելով թէ իր եղբայրները ի՞նչ կ'ընէին, անոնց վրայ խօսելով եւ սխալներ գտնելով անոնց գործելու եղանակին մէջ:

Այսպէս արեւակը մարը մտաւ, եւ դիշերը եկաւ երբ մարդ չկրնար գործել: Երբ դիշեր եղաւ, հայրը եկաւ, եւ պէտք էր որ երեք տղաքը ամէն մէկը իրեն համար հաշիւ տար հօրը: Երկուքը վարձ ընդունեցին, վասն զի տալու աղէկ հաշիւ ունէին: Ամէն մէկը հոգ տարած էր իր գործին նայելու, եւ բուն իր գործին նայելու: Բայց երրորդ տղան վարձ չընդունեց, վասն զի խելքը միւսներուն գործերուն տալով իր գործը զանց ըրած էր: Իր բաժնէն հանուած չէին խոտերը, իր գործը անկատար մնացած էր, եւ հայրը ուրիշ բան չունէր ընելու, բայց միայն յանդիմանել զանիկա եւ պատժել:

Մտադրութեամբ գործիդ պարապէ, կ'ըսէ Սուրբն Պօղոս, վասն զի դուն ալ գործ մը ունիս կատարելու եւ տնտեսալու ատեն չէ: Այս օրը շուտով կ'անցնի կ'երթայ, Տէրը շուտով հոս պիտի ըլլայ: Ժամանակը չբաւեր որ ուրիշներուն վրայ սխալ գտնես, ժամանակը չներեր քեզի չվերաբերած քանի վրայ խօսելու, շողակրատելու: Դուն միայն մէկ երկրաւոր կեանք ունիս, այն ալ շատ կարճ: Ուրեմն քու գործիդ պարապէ, մինչ այդ կարճ կեանքը տակաւին կը տեսէ: քու գործիդ նայէ, վասն զի վատնելու ժամանակ չունիս, եւ բուն քու գործիդ համար եւ միայն քու գործիդ համար հաշիւ պիտի տաս Աստուծոյ:

ՈՒՏԵՍ ԵՒ ԱՆՄԱՐՍՈՒԹԻՒՆ (Փրֆ. Թահմազյանի Աշխատանքները)

Այնչափ տեսակ զգուշացումներով, որոնք կան որչափ տեսակ որ մարտնչելու ուսման համար, Այսպես մարդ կրնայ ունենալ օսլայական կամ լորձնային անմարտություն, ճարպային կամ ընդերային անմարտություն, եւն. բայց դուռն ուրեք, եթէ կը պատահի՝ երբեք, բոլոր այս ձեւերը կը սկսին միեւնոյն անհատին մէջ եւ միեւնոյն ժամանակ: Մարդ կրնայ սովորաբար ըսել թէ յիշուած ձեւերուն որմէն կը տառապի: Թող ժամանակ մը կերակուրի միայն մէկ տեսակէն ուտէ մինչեւ որ ստուգէ թէ ո՛րը չյարմարիր իրեն, եւ հրաժարելով այն ուսմանէն, ինչ որ ըլլայ, օսլայաւոր, մսեղէն կամ ճարպային, կրնայ պէտք եղած հանգիստը տալ զայն մարտնչելու պաշտօնն ունեցող գործարանին: Այս նպատակով պայմանին ներքեւ մարտնչական գործողութիւնը շուտով կը վերստանայ իր բնական գործունէութիւնը:

Բայց արգելումը բուժումէն աղէկ է. եւ կը համարձակիմ քանի մը գործնական թելադրութիւններ ընել: (1) Օսլայական զրգուշացումներով համար ամենէն բեղմնաւոր պատճառներէն մին է անբաւական ծաւալումը (ծամել) եւ լորձոնքի պակասութիւնը: Մարտնչութիւնը լաւ կը կատարուի եթէ ուտեստը լաւ ծամուի եւ լորձոնքով խոտնուի: Եթէ այս պայմանները չկենան, իբրեւ զեղ ո՛րչափ քիչ-քիչ առնուի՝ պարագայ է: (2) Թարմ հացը կամ որ եւ իցէ ուտեստ որ հայտնի կամ սոսնձի նման է, իր մէջ գրեթէ չընդունիր մարտնչական հիւթերը եւ ուտելի զգուշալի է: (3) Լորձոնքը անկարող է օսլան շաքարի փոխել, եթէ օսլան հոմէ կամ լորձոնքը ալքալի չունի: Ուստի նախաճաշի ուտեստները եւ ուրիշ օսլայաւոր արմատները պէտք է որ լաւ եփուած ըլլան: Իսկ քացախով պատրաստուած բանջարեղէնները (Բոլոն, սալմոն) խնայութիւնով գործածելու է: (4) Մարտնչական հիւթը ո՛րչափ նուրբ ըլլայ, ա՛յնչափ աւելի արագ եւ արդիւնաւոր կ'ըլլայ մսեղէններու մարտնչութիւնը: Եթէ ստամոքսին մէջ մարտնչած ուտեստ գտնուի, կը զգուշարանայ չմարտնչած մասին վրայ մարտնչական հիւթին ներգործութիւնը: Ուստի պէտք է որ ստամոքսէն ըստ կարի շուտ վտարուի մարտնչած կերակուրը: Չկայ բան մը որ ջուրին չափ աղէկ կատարէ այս վտարման գործը: Ուրեմն աղէկ է կերակուրի հետ առան ջուր խմել: Կերակուրը ջուրով վար մի տանիր: Նախ կլլէ զայն եւ յետոյ ուղածիդ չափ ջուր խմէ: Չկրնար որոշ սահման մը գծուիլ թէ ո՛ր ուտեստները առողջարար են եւ որոնք չեն: Քաջաւորով անձինք իրարմէ մեծապէս կը տարբերին առ հասարակ առողջարար ուտեստներ մարտնչելու կարողութեան մասին: Չոր օրինակ, ուսման շատ զիւրութեամբ եւ կատարելապէս կը մարտնչեն կաթը, մինչ ուրիշներու մարտնչական գրգռութիւնը մեծապէս կը խանգարի կաթ ուտելով: Ուրեմն հեռի կեցէք այն ուտեստներէն որոնք հասարակ փորձառութիւնը կը սորվեցնէ թէ վատառողջ են: Իսկ առողջարար ուտեստներէն զանոնք կերէք որ ձեզի կը յարմարին: Ախորժիկի հոտ եւ հաճելի համ ունեցող ուտեստները ջուր կը բերեն մարտնչելու բերանը, այսինքն՝ կը գրգռեն մարտնչական հիւթերուն հոսումը, եւ ուստի կը կարծուի թէ աւելի զիւրաւ կը մարտնչին: Իսկ գա-

լով ուտեստին չափին, պարտիմք ակնկալել թէ ստամոքսը, որովհետեւ մկանային գործարան մըն է, չափաւոր աշխատելու է, եւ իրողութիւնն ալ մեր ակնկալութեանը կը համապատասխանէ: Վասն զի փորձերը ցուցած են թէ չափաւոր լեցուած ստամոքսը իր պարունակածները աւելի կատարեալ կերպով կը մարսէ քան չափ խճողուած կամ քիչ պարունակութիւն ունեցող ստամոքսը: Չանազանեալ ուտեստը միատեսակէն աւելի զիւրաւ կը մարսուի: Ուր որ կերակուրի զանազանութիւն չկայ, կերակուրը զգուշանք կրնայ տալ, եւ հետեւապէս մարտնչական գործողութիւնները կը խաթարուին: Այսու ամենայնիւ, որ եւ իցէ ատեն կերակուրի չափազանց զանազանութիւնը աւելի կը զգուշարանէ մարտնչութիւնը քան աւելի պարզ կերակուրը:

Ճիշդ ճաշէն ետեւ շատ չափաւոր մարմնամարզը հաւանականապէս վնաս չտար մարտնչութեան: Բայց անտարակոյս վնաս կու տայ սաստիկ մարմնամարզը կամ յոգնութիւնը: Չափազանց կամ սաստիկ աշխատութեան ատեն արիւնը ստամոքսէն կը վտարուի, եւ ուստի շատ քիչ մարտնչական հիւթ կը մղուի, կը հաւաքուի: ստամոքսային զեղձերը ա՛յն ատեն միայն գործունէութեամբ կը մղեն երբ աղէկ արիւն կ'ունենան: Նմանապէս եւ նոյն պատճառաւ մտաւորական բուռն աշխատութիւնը լաւ մարտնչութեան նպաստաւոր չէ: Քուսի ժամանակ մարտնչութիւնը շատ գործունէայ չըլլար: Վաղեմի բնախօսները սովոր էին պատուիրել անկողին չմտնել մինչեւ որ առ նուազն երեք ժամ չանցնի ճաշէն ետեւ: Բայց կարծեմ փորձառութիւնը կը սորվեցնէ թէ եթէ մարդ չափաւոր կերպով լեցուն ստամոքսով անկողին մտնէ, աւելի աղէկ կը քնանայ քան եթէ պարագայ ստամոքսով մտնէ: Եթէ ուտելու պէտք ունիս, կեր: Երկար պտենէ ի վեր ուրախութիւնը մարտնչութեան շատ ազդեցիկ ձեւնուած կը համարուի: «Ուրախութիւն եւ առողջութիւն փոխադարձաբար կ'ազդեն իրարու» եւ «Ախորժիկի խօսակցութեամբ կերուած կերակուրը կէս մը մարտնչած է» ասացուածները քիչ ճշմարտութիւն չեն պարունակեր:

ԱՇԽԱՐՀԻՍ ՄԱՐԴԱԲՆԱԿ ԱՄԵՆԵՆ ՅՈՒՐՏ ՏԵՂԸ

Աշխարհիս մէջ ամենէն ցուրտ տեղն ուր մարդկային բնակութիւն հաստատուած է, Վէրխոյանսք քաղաքն է հիւսիսային արեւելեան Սիպերիոյ մէջ, որուն միջին բարեխառնութիւնը զրոյն 16 աստիճան (Հ.) ցած է, եւ ձմեռը՝ 65 աստիճան ցած: Վէրխոյանսք հիւսիսային լայնութեան 67 աստիճանին վրայ կը գտնուի Արշային մեծ դաշտագետինի վրայ, որ ծովուն մակերեսէն հազիւ հարիւր յիսուն ոտք բարձր է: Հաւանականապէս այդ տեղ քաղաք պիտի չգտնուէր եթէ ուսու կառավարութիւնը պէտք չունենար վարչական կեդրոն մը հաստատելու հոն ուր ոչ սակաւ ճարպիկ Եաքութը, «Սիպերիոյ» մուշտակի վաճառական, «Հրեայը» իրենց առեւտրական գործերը կը կատարեն:

Վէրխոյանսքի բոլոր բնակիչները, բաց ի քանի մը սպաներէ եւ ուրիշ Ռուսիացիներէ, Եաքութ են: Բայց այս պարագան արդեւ չէ անոր կարեւոր դերը մը գրաւելուն: Վասն զի Եաքութը հիւսիսային Սիպերիոյ ամենէն յառաջագէտ ժողովուրդն

են, որոնք կը գերազանցեն Ռուսերն իսկ իրենց ձեռներէցութեամբ եւ Սիպերիոյ կենցաղին յարմարելու կողմանէ:

Վէրխոյանսքի մէջ ձմեռ պտեն միջին ջերմութիւնն է զրոյն 47 աստիճան վար (Հ.): Հոն գետերը կը սառնին մինչեւ իրենց յատակը: Եւ զիտուած է որ փոքր ծառերը կը կտորին եւ կը ճեղքուին լո՛կ սառնի ուժէն: Բայց բոլոր այս հանգամանքներով հանդերձ Վէրխոյանսք բնակութեան համար անհաճոյ տեղ մը չէ: Եւ ուսու պաշտօնական անձինք զայն շատ մը աւելի հարաւային եւ աւելի տաք տեղերէ նախապատել կը համարին: Չմեռը իր մթնոլորտը միշտ պարզ է, եւ այն կարճ միջոցին երբ արեւը հորիզոնէն բարձր կը կենայ, արեւին ճառագայթները չեն արգելուիր երբեք: Օդն ալ հանդարտ է: Ո՛չ սաստիկ քամիներ եւ ո՛չ ձեռն փոթորիկներ կեանքը բեռ կ'ընեն բնակիչներուն: Սիպերիական զգեստը կ'ամբողջացնէ Արշային գօտոյ այս քաղաքին բնակչաց հանգըստութիւնը: Այդ զգեստը կը բաղկանայ երկու ձեռք մուշտակէ, արտաքին եւ ներքին: Ներքին զգեստը կը հագնուի մուշտակին մազերը դէպի ներս, իսկ արտաքինը՝ մազերը դէպի դուրս: Վէրխոյանսքին իր գլխանոցը կամ կնգուղը ա՛յնքան վար կը քաշէ որ աչքը եւ բերանը կը գոցուին, բայց ծակերէ կը տեսնէ եւ կը չնչէ, եւ շատ մը աւելի հանգիստ կը զգայ 60 աստիճան ջերմութեան տակ քան Պոսթընցին իր չուխայէ թիկնոցով եւ 15 աստիճան վար ջերմութեան տակ:

Արդարեւ այս քաղաքին ձմեռը ամառէն աւելի զուարճալի է, ամառը աւելի տաք է քան զոր կրնայ ակնկալուիլ: Յուլիս ամսուն մէջ Վէրխոյանսքի միջին ջերմութիւնը զրոյն վեր 15 աստիճան է, եւ շատ տաք օրեր անսովոր չեն: Երկիրը կը կանաչնայ, եւ բոյսերը կ'աճին կ'ուռնան մեծապէս, թէպէտ հողին մակերեսը միայն կը կակուղնայ: Եաքութսքի մէջ որ Վէրխոյանսքէ շատ մը դէպ հարաւ կը գտնուի, բայց շատ աւելի տաք չէ ձմեռուան մէջ, անդիկը յուլիս ամսուն 38 աստիճան կը բարձրանայ: Չարմանալի չէ որ բնակիչները սիրով կ'ողջունեն ձմեռուան գալուստը, վասն զի իրենց ապրելու կերպը աւելի աղէկ կը յարմարի ձմեռուան: Բաց աստի, Սիպերիոյ ձմեռը իր մասնաւոր հրապոյրներն ունի: «Արեւը» կ'ըսէ ճանապարհորդ մը, «կը ծագէ եւ կը մտնէ անմշուշ, եւ իր շառաւիղներուն զօրութիւնն ա՛յնպիսի է որ ձիւնը կը հալի անոր ճառագայթներուն ենթարկուած տանց ծածկերուն վրայ, մինչ շուրջի մէջ ջերմութիւնը 28 աստիճան վար է սառուցման կէտէն»:

«Գիշերը» երբ հաստատութիւնը չվազիր Հիւսիսային Արշայոյսին բազմադոյն լոյսեսերով, Չողիակոսի լոյսը եւ աստղերը տակաւին կը շողողան սաստիկ պայծառութեամբ:

«Մարդիկ կը համարձակին զիմազրաւել այս սոսկալի սառերուն, մինչ կենդանինքը ապաստանարան կը փնտռեն իրենց որջերուն մէջ: Միայն ազուան է որ կը համարձակի բաց օդին մէջ ելլել, տկար եւ կամաց թռիչքով: Իր ետեւը կը թողու բարակ, միգային հետք մը: Բայց բնակիչները որ տաքուկ հանդերձներ հագած են, վախճալու բան չունին, վասն զի քիչ կլիմաներ աւելի առողջարար են քան Արեւելեան Սիպերիոյ կլիման՝ իր կատարելապէս չոր, հանդարտ եւ մաքուր մթնոլորտով: Երբեք

Ողորմութեան այս դարմանալի ծրագրին մէջ Աստուծոյ սէրն հոգակեալ է, ըստ ուրում այն բոլորովին սիրոյ պտուղ էր։ Մարդը Աստուծոյ վրայ, օգնութեան կամ փրկութեան պահանջ մը չունէր։ Աստուած արդար եւ սուրբ պիտի լինէր, որպէս այժմ, եթէ կորսնցնէր ամբողջ աշխարհը։ Աստուծոյ Որդին օրհնեալ պիտի լինէր եւ իւր կատարելութեան մէջ գերազանց, եթէ բնաւ չգար մեր աշխարհը եւ չըլլար մեր Փրկիչը։ Բայց «Երբ չարօքն յաւիտենական Հայրը գթալու անկեալ մարդոց վրայ, «Աստուած անանկ սիրեց աշխարհը, մինչեւ որ իր միածին Որդին տուաւ, որ ամէն ո՛վ որ անոր հաւատարմութիւնը հապա յաւիտենական կեանք ունենայ»։ Նաեւ «Եթէ ստիպեց զՈրդին կամաւոր զոհ մ'ըլլալու։ «Քրիստոս ալ մեզ սիրեց, ու իր անձը մեզի համար մատնեց՝ անուշահոտ պատա-րագ ու զոհ ըլլալով Աստուծոյ»։ Կարելի է այս սիրոյ ընդարձակութիւնը լիովին ըմբռնել։

Աստուծոյ սէրը յարգոյ կ'ընծայի Փրկչին փառքն ու երկնային քերականութիւնը։ Յիսուս Քրիստոս, յաւիտենական Բանը, «Աստուծոյ քովն էր եւ Աստուած էր»։ Որքան անհուն էր «Երբ, որով անկեալ մարդուն համար այնքան փառաւոր մէկը մատնուեցաւ այնպիսի ստորնութեան, այնքան գերազանց մէկը այնպիսի ստորնութեան, այնքան երանեալ մէկը այնպիսի թշուառութեան, այնքան սիրելի մէկը այնպիսի դառն աղետից, եւ խաչուեցաւ իրեն չարագործ, սուրբը մեռաւ վասն անսուրբին, միակ արդարը վասն ամպարչտին։

Աստուծոյ սէրը Քրիստոսի ընծայումով լաւ եւս կը մեծանայ եւ կը մեծարոյանայ անհատին անբռնանքէն ունեցող «որոշ համար Նա Բնական»։ Մարդիկ, իրենց մեղաւորքը, անարժան էին եւ են երկնային շնորհաց, եւ իբր Աստուծոյ օտարացածներ արժանի են անոր յաւիտենական ատելութեան։ Բայց, ո՞վ զարմանալեացս, յոռեգունից յոռեգունին համար մեռաւ նա։ Եթէ մահկանացու մարդիկ այնքան անմեղ ըլլային որքան էին յանցաւոր, Աստուծոյ Որդւոյն յաշխարհ գալն զարձեալ զարմանալի պիտի ըլլար։ Եթէ տառապէին դժբաղդութենէ մը եւ ոչ մեղքէ, կամ եթէ ըլլային յաղազս ողորմութեան աղաղակող զղջացեալ մեղաւորաց աշխարհ մը, Քրիստոսի ընծայումը իրենց փրկութեան համար պիտի ըլլար տակաւին յապուել կըթող պարգեւ մը։ Սակայն Աստուած տեսաւ զայն իրեն դէմ արդէն թշնամի, ապստամբ, եւ գիտէր թէ անոնց մէկ մեծ մասը պիտի չարունակեն իրենց ընդդէմը հակառակ իր անսահման գթոյն եւ մեղմոյ Փրկչի սիրոյն։ Եւ տակաւին «Աստուած անանկ սիրեց աշխարհը» որ Յիսուս մեռաւ անոր համար, որով մեղաւորք ոչ եւս կը թողուին կորսուելու, բայց եթէ իրենց ինքնակամ ընտրութեամբ։

Աստուծոյ «Երբ հոգակաւոր կ'ընծայի նաեւ Բնականութեան այն փրկչութեան զոր գործեց Աստուծոյ չարչարող Որդին։ Ինչքան կրնայ կատարելապէս ներկայացունել այդ փրկութեան ընթացիկն ու արժէքը։ Մտած է ամենէն զազիր բանտին մէջ եւ հոն գտնուող ամենէն ողորմելի բանտարկեալին մէջ։ Եւ յիշէ որ մեղաւորք չարագոյն բանտ մը կ'երթան, որ «պատրաստուած է Սատանային եւ իր հրեշտակներուն համար»։ Մտածէ երեւակայելի յոռեգոյն դատապարտութեան վրայ, եւ եղիկի դատապարտելոյ

մը վրայ, որ պիտի մեռնի յամբ եւ երկա-րաւոր չարչարանքով։ Դատապարտութիւնը որուն ներքեւ է մեղաւորն եւ որուն գործադրութիւնը կը մնայ իրեն, վատթարագոյն եւս է։ Նա նշաւակեալ է միշտ չարչարուե-լու, եւ այն միշտ անյոյս կերպիւ, միշտ տանջուելու՝ «որդէն որ չմեռնիր, ու կրա-կէն որ չմարիր»։ Խորհէ թէ ինչ պիտի ըլլայ այսպիսի կացութեան մէջ գտնուի։ Ամէն ներում չգտնող մեղաւոր ժամէ ժամ ասոնց կրնայ ենթարկուիլ։ քանզի եթէ մեռնի՝ կրնայ ինչալ դժոխքը։ Բայց Աստուած իր Որդւոյն չարչարանքով այս ամենէն կ'ա-զատէ ամէն մարդ որ Քրիստոսի կը դիմէ եւ կ'աղաղակէ։ «Մեծ է ողորմութիւնդ առ իս. Դու ազատեցիր հոգիս վարի դժոխ-քէն»։

Աստուծոյ յիշատակելի սէրը տես նաեւ այն լայնածաւալ և անսահման բարութեան մէջ առ որ կը հասցունէ նա մեղաւորը։ Այս բարութեւ կը սկսի երկրի վրայ։ Աւերած մեղաւորը, երբ կ'առաջնորդուի Քրիստոսի, «կ'արդարանայ եւ Աստուծոյ հետ խաղա-ղութիւն կ'ունենայ»։ Անոր շնորհքով կը տիրանայ ամէն բարեաց, կ'ըլլայ Աստուծոյ զաւակը եւ մասնակից՝ անոր խանդակաթ սիրոյն։ Քրիստոսով խոնարհ հաւատացեալ մ'ըլլալով՝ կ'ունենայ ամենա-գթած եւ ամենակարող Փրկիչ մը, Հօլիւ-մը՝ որ ապահովապէս կ'առաջնորդէ իւր ամբողջ հօտին, Միջնորդ մը՝ որ միշտ կը բա-րեխօսէ իրեն համար։ Եւ ի Հոգին Սուրբ կ'ունենայ օգնական մը, զօրացուցիչ մը, ուսուցիչ մը եւ մխիթարիչ մը։ Ամէն խոս-տում իրեն կը վերաբերի։ Ինքն աղքատ այլ հարուստ է Քրիստոսով։ Բնակարաններ կը մնան իրեն իր Հօր տան մէջ, ուր պիտի հանգչի եւ սպասէ իւր Փրկչին բոլոր խոստմանց լիովին կատարման՝ յարութեան եւ դատաստանին օրը, երբ իւր երջանկու-թիւնն կատարեալ պիտի ըլլայ։

Բոլոր այս սրբութիւնն եւ երջանկու-թիւնը պիտի շարունակուին «Երբ յա-լանութեան մէջ, Մահուան դատապարտուած յանցաւորի մը ներում շնորհուեցաւ։ Բա-րեւար բարեկամը որ ողորմութեան դեսպա-նութիւնն ունէր, չափազանց յուզումէ վախ-նալով, ըսաւ անոր. «Շարաթ մը եւս պիտի ապրիս»։ «Շարաթ մը, չարաթ մը» ըսաւ խեղճ դատապարտեալը, «երկար ժամանակ է»։ Եւ չափազանց խնդութեան նուաղեցաւ։ Եւ եթէ այսչափ էր իւր ուրախութիւնը կորսուած եւ կարճ կեանքի մը համար, շնորհակալութեան որպիսի զգացումներ պէտք է ունենանք մեր յաւիտենական մահէ ունեցած ազատումին եւ յաւիտենա-կանապէս երջանիկ կեանք ունենալու կո-չումին համար, Աստուծոյ Որդւոյն չարչա-րանքներով։ Օրհնեալ Աստուած, ինչ ցուրտ է մեր երախտագիտութիւնն եւ ինչ տկար մեր ամենաբարձր գովութիւնը։

Այսպիսի նկատմունք ամէն ընթերցողի մտածել պիտի տան սապէս. Ես մին եմ անոնցմէ որոց համար չարչարուեցաւ Յի-սուս։ Աստուած իւր առ իս սէրն ցուցուց անով որ, քանի որ մեղաւոր էի, Յիսուս մեռաւ ինծի համար, մեռաւ զիս փրկելու համար։ Պէտք չէ որ ատոր փոխարէն ստանայ սիրտս։ Օրհնեալ Յիսուս, առ զայն հիմա։ Պէտք չէ որ հոգիս յանձնուի անոր։ Ո՛հ, Դառն Աստուծոյ, ընդունէ զայն հիմա եւ պահէ, պահպանէ զայն։

(Անգլերէնէ)
Պիթլիս ՄԻԼԵՆ Ե. ԳԱՐԻԲԵԼԵՍԵ

ՄԱՅՐԱԿԱՆ ՍԷՐ

Կանանց հրապոյրներն բազմազան են եւ զօրաւոր։ Կարմրաթոյր եւ փափկասուն վարդ մը ինչպիսի անդիմադրելի թուլու-թիւն մ'ունի եւ հրապոյր մը։ Ծաղկատի հարս մը, որ կը մատչի դէպ ի պսակի խո-րանն նուիրական, որքան հիացում կ'առ-թէ։ Ներա գողտրիկ այտերուն վրայ չիկ-նումներ կը փթթին որպէս վարդեր իրենց ծղօտներուն վրայ։ Սակայն մայրական հրա-պոյրն առաւել վսեմ է եւ առաւել վեհ։ Այն գերագոյն էակն որ տիեզերաց սանձն ունի իւր ձեռաց մէջ, անճառելի եւ գերերկրա-յին բան մը գրողմած է մօր դիմաց վրայ. այն-պիսի բան մը որ ազգականութիւն կը պա-հանջէ երկնից հետ։ Հրեշտակային ժպտ, սիրալիր ակնարկ, հեռատես աչք, որով կը հսկէ իր սիրասուն զաւկին վրայ։

Ասոնք այնպիսի բաներ են, զորս գրիչ մը կարող չէ նկարագրել, զորս ներբողելու համար բանաստեղծութիւնն տկարութիւն կը դգայ, զորս գրուածութեւ համար քան զամենայն պերճախօս լեզուներ ի նանիր կը ճգնին։

Մայր, ինչ քաղցրահնչիւն բառ, Նա է մեր առաջին սէրը։ Նա է մեր կրօնքին մի մասն։ Բնութիւն դրած է զմայր բարձր աշտարակի մը գագաթան վրայ, որպէս զի դէպ ի նա վերցունենք մեր նորաբաց աչքերն եւ անգոր բաղուններ։ Անտիական հասակի մէջ կը փարինք ու կը յարինք անոր, իսկ ի ծերութեան յանձնուս կը պատուենք զնէ։

Մահել սենեակ մը եւ նշմարել անդ մա-տաղատի մանկիկ մը, որ կը սնանի իր սի-րակաթ մօրկան գեղով եւ կենսալի հիւթով, որ կը բղխի ներա ճոխ երակներէն, եւ առանց բարախուն սիրտ մ'ունենալու եւ զգածուելու դուրս ելլել անտի՝ մարդկու-թեան դէմ է։ Այն մարդը որ այսպէս կ'ը-նէ մարդ չէ։

Մօտենալ անմեղունակ եւ գրգռուող ման-կիկի մը որորոցին, առանց յիշելու թէ «Այսպիսեաց է արքայութիւն երկնից», տեսնել սիրագորով մայրիկն որ անստորա-գրելի հիացմամբ եւ գուրգուրանօք կը դիտէ նորա անպարտական գեղեցկութիւնն, եւ յուշիկ յուշիկ կը չնչառէ զի մի դուցէ վրդովէ նորա քաղցրահնչող նինջն եւ չյուզ-ուի՝ յիշաւ մարդու մը համար յոյժ ան-վայել բան է։ Այսպիսի մարդ մը արժանի չէ գտնուելու կենաց յարաբերութեանց մէջ, այլ արժանի է կենալ սոսկ մթութեան ստուերին եւ անապատին ամայութեան մէջ։

Ատանա (Թարգմ.) ՈՒՐԱՆԵՍ

ԱՁԴ

ԱՅՐԵՎԵԼԻ ԵՐԵՎԱՆԻ ԼԵՋՈՒՆ։ Դ. Թերզեան։ Կը ծառայէ նաեւ իբր առաջին գիրք Ֆրանս-սերենէ ի հայ թարգմանութեան։ Դին 13 դաս։

ԱՅՐԵՎԵԼԻ ՄԻԼԵՆԵՍԵՐ։ Պ. Պ. Գալպէտեան։ 2 դաս։ Նոյն, ընդարձակ, 12 դաս։

ԱՌԱՋԵՈՐԴ ՓՐԿՈՒԹԵԱՆ։ Դրեց Տէր Գաբրիէլ քահանայ Տ. Յարութիւնեան։ 3 դաս։

ԱՌԱՋԱԲԱՆՈՒԹԻՒՆ ԵՒ ԲԱՆՈՍՈՒԹԻՒՆ ԱՄՈՒԹ-ՆԱԿԱՆ։ Հեղինակ՝ Ա. Տըպէյ։ Թարգմ. Գաբ-Ներշապուհ։ 15 դաս։

ԱՌԱՋԱԲԱՆՈՒԹԻՒՆ։ Մարագրուած Փարիզի բժշկական Ակադեմիայէն։ 5 դաս։

ԱՍԵՂԱԳԻՏԱԿԱՆ ՍԱԳՐՈՒՄ ԳԱՏԵՐԱԶԱՐԻ։ Հե-տեւողութեամբ երեւելի աստեղագիտաց։ 15 դաս։

Այս գրեանք կը վաճառուին Պ. Պալենց Դրատունը, 20 Չաքմաքճըլար, Կ. պոլիս։

Սովորական աղօթքի ժողովը տեղի պի-տի ունենայ վաղը, ժամը 8ին, Պայպլէ Հառուսի մատրան մէջ։ Աղօթքի նիւթն է Բ Օր. ԼԲ. 31։

ՀԱՆՐԱՊԵՏ ԲԱՂԱՔԱԿԱՆ

Ապրիլ 13 ըստ Յուլ. եւ ապրիլ 23 ըստ Լատ. 1896

ԱՐՏԱՔԻՆ ԼՈՒՐԵՐ

Անդղիոյ Ելեւմտական նախարար Սըր Մայքըլ Հիքս Պիչ ապրիլ 16ին իր ելեւմտացոյցը ներկայեց Անդղիոյ Երեսփ. Ժողովին։ Տեղեկագրեց թէ անցեալ տարի պետական գանձուն մտից գումարը շատ աւելի եղած է քան նախորդ տարիէն եւ տարւոյ մէջ։ Նախորդ տարւոյ մտից գումարէն աւելի եղած է աւելի քան եօթը միլիոն անգլ. ոսկի եւ Ելեւմտական նախորդ նախարարին երթադրածէն աւելի եղած է գրեթէ վեց միլիոն ոսկի։ Ձինուորական անակնկալ գործողութիւններուն պատճառաւ կարգ մը յաւելումաւ կան ծախքեր ընել հարկ եղած է, այսուամենայնիւ կը մնայ դեռ աւելի քան չորս միլիոն ոսկեոյ յաւելում մը։ Գալ տարւոյ երթադրեալ հասոյթն է 101,755,000 անգլ. ոսկի, բայց ծախքերն որ աւելցած են պիտի թողուն միայն 1,708,000 անգլ. ոսկեոյ յաւելում մը։ Անցեալ տարի ազգային պարտքէն պակսեցաւ աւելի քան 8 միլիոն ոսկի, եւ մինչ 1897 ապրիլ 1ին այդ պարտքին համագումարն էր 842 միլիոն անգլ. ոսկի, 1896 ապրիլ 1ին 652 միլիոն անգլ. ոսկեոյ իջաւ։ Նախարարն հասոյթի աղբիւրներուն վրայ խօսելով ըսաւ թէ Անդղիա հետզհետէ սուրճ աւելի քիչ կը գործածէ եւ թէյ աւելի շատ։ Սխալաբար կ'ըսէ թէ առողջապահական տեսակէտով ուրախալի չէ այս փոփոխութիւնը։ Սըր Մայքըլ Հիքս Պիչ ծխող չէ եւ կը յայտարարէ թէ ծխախոտի ծախքը բացարձակ կորուստ է։

Գերմանիոյ կայս. ընտանիքին անցեալ շաբթուան ի վիէննա այցելութիւնը մասնաւոր շահեկանութիւն մը ստացաւ երկու կայսերազուն իշխաններուն ներկայութեամբ։ Երբ կայսրուհին ներկայացուց զանոնք Թրանց Եղեմի կայսեր, հանցին անոնք իրենց գլխարկները եւ ջանացին պագնել Ն. Կ. վեհախառնութեան ձեռքը, բայց կայսրը ողջունեց զանոնք իրենց երկու երեսներն համբուրելով եւ ըսաւ, «Գլխարկնիդ դրէք, աղաքս»։ Վիէննայի փողոցներէն անցնելու պահուն մասնաւոր ուղադրութեան առարկայ եղան եւ պզտիկը, Այթէլ Ֆրից իշխան, այնքան սիրեց քաղաքին փողոցներուն գեղեցկութիւնը եւ տիկիններուն սիրալիւր ողջոյնները եւ թաշկինակի շարժումները որ ինք ալ ձգարտապէս աղայական ոճով քանի մը անգամ օգին մէջ շարժեց իր նաւագի գըլխարկը եւ ատով լիովին զրաւեց Ժողովրդին սիրտերը։ Զօրահանդէսին մէջ, որուն մասնակցողները թէեւ ընդ ամենայն 20,000 զինուոր էին, զինուորական սպասարկութեան բոլոր ճիւղերը եւ կայս. պետութեան մէջ բնակեալ բոլոր ազգայնութիւններն իրենց ներկայացուցիչներն ունեցան։ Սխալաբար վիէննայի թղթակիցը, ստոյգ աղբիւրներէ առնուած տեղեկութեանց յենով, կը հերքէ Գերմանիոյ կայսեր ուղեւորութեան արդիւններուն նկատմամբ ըսուած քանի մը խօսքեր։ Կ'ըսէ թէ վեհապետներու կարճատեւ տեսակցութիւնները յարմար առիթներ չեն ի նկատ առնելու այնպիսի կարեւոր դաշնագրեր՝ որպիսի են Երբեակ Ձինակցութիւնը կազմող դաշնագրերը։ Ձինակցութեան ինքնակցութիւնը, եւ ուստի կը շարունակէ այն, եւ անփոփոխ։ Իր երկրորդ շրջանը տասնամեայ չէ, ոչ ալ

պաշտպանողական զինակցութիւն յարձակողականի փոխուած է։ Ոչ Գերմանիոյ եւ ոչ Աւստրիոյ մէջ, ոչ վեհապետները, ոչ ալ կառավարութիւնները երբեք տարակոյս յայտնած են իտալիոյ հետ իրենց դաշնակցութիւնը պահպանելու մասին, եւ 1882էն ի վեր Երբեակ Ձինակցութիւնը բնաւ այսքան յարգի եղած չէ իտալիոյ մէջ որքան է հիմա։

Անցեալ հինգշաբթի երեկոյ Ֆէրտինանտ իշխանին ընդունելութիւնն յօտեսաւ՝ արտասովոր չըով եւ արարողութեամբ տեղի ունեցաւ։ Իշխանը քիչ մը կանգ առնելէ ետեւ մեկնեցաւ դէպ ի Սբ. Փետրոսպոլի, ուր հասաւ չաբաթ կէսօրին։ Կայսրանին մէջ իրեն ընդ առաջ ելան Ջարին հօրեղբայր Վլադիմիր մեծ-դուքսը, ուստի բարձրաստիճան պաշտօնականներ, Սբ. Փետրոսպոլի օսմ. դեսպան Հիւսին փաշա եւ օսմ. դեսպանատան բոլոր պաշտօնէութիւնը։ Ներկայ էր նաեւ պուլկարական պատուիրակութիւն մը, որոնց բարի գալստեան ուղեւորին պատասխանելով իշխանը շնորհակալութիւն յայտնեց եւ ուրախ եղաւ որ հոն պուլկարներէն լեզուն լսեց։ Իշխանը Վլադիմիր մեծ-դուքսին ընկերակցութեամբ, կառքով գնաց ձմեռնային պալատը, ուր ընդունեց Սլավոնորու բարեսիրական ընկերութեան կողմէ ղրկուած պատուիրակութիւն մը, եւ անոնց յայտնեց թէ սլավական գաղափարն իր աղբիւրներէն կը գործէ նաեւ հարաւային Սլաւներուն վրայ եւ թէ իր երկիրն յաւերժ պիտի յիշէ իր երախտապարտութիւնն առ Ռուսիա։ Իր Ժամանելէն երկու Ժամ ետքը ելաւ երթալ Ջարսքոյէ Ձէլոյի Ալեքսանտրովսքի պալատը՝ իր յարգանքները մատուցանել Ջարին եւ Ջարուհոյն։ Երեկոյին ձմեռնային պալատան մէջ Ջարին եւ Ջարուհոյն ներկայութեամբ հացկերոյթ տրուեցաւ ի պատիւ իշխանին։ Ներկայ էին Պուլկարիոյ վարչապետ Մ. Սթոյով, Պատերազմական նախարար Մ. Փետրով, Ռուսիոյ Արտաքին գործոց նախարար Լոպանով կոմսը, եւ վեհ. Սուլթանի թիկնապահ Ահմէտ Ալի փաշա։ Ջարը բաժակ առաջարկեց վեհ. Սուլթանին կենացը, նաեւ իշխանին եւ անոր որդեւոր Պորիս իշխանի կենացը։ Սեղանէն ետքը իշխանը Ջարին եւ Ջարուհոյն հետ թատրոն գնաց։ Սբ. Փետրոսպոլի պաշտօնաթերթը յօդուած մը հրատարակեց, ուր կ'ըսէ թէ իշխանը, վեհ. Սուլթանէն եւ մեծ պետութեանց հաւանութեամբ իրեն Պուլկարիոյ իշխան վաւերացուելով, ձեռնարկած է այցելել Եւրոպական քանի մը մայրաքաղաքներ, եւ թէ իր ընդունելութիւնն ի Սբ. Փետրոսպոլի արտայայտութիւնն է այն պագցումներուն զորս Ռուսիա երբեք չէ դադրած տաճել Պուլկարիոյ նկատմամբ։ Ֆէրտինանտ իշխանը պատկեր դրաւ Ալեքսանտր Բի եւ Ալեքսանտր Գի գերեզմաններուն վրայ։ Երկուշաբթի քանի մը դեսպաններու այցելութիւններն ընդունեց։ Ջարը Սբ. Վլադիմիրի առաջին կարգի պատուանշան շնորհեց Ֆերտինանտ իշխանին։ Երեքշաբթի երեկոյ օսմ. դեսպանը հացկերոյթ տուաւ ի պատիւ իշխանին։ Նոյն օր Մ. Պուրժուա Ֆրանսական դաշխին ծանոյց թէ իշխանէն հեռագիր մը ստացած է որ կ'ըսէ թէ նա չորեքշաբթի Սբ. Փետրոսպոլի պիտի մեկնի եւ այսօր Փարիզ պիտի հասնի։

Հարաւային Ափրիկէէ հասած լուրերն օր ըստ օրէ աւելի կը ցուցնեն Մաթապէլներու ձեռամբ սպաննուած Եւրոպացիներ

րու թիւը։ Կացութեան ծանրութիւնն ալ կ'աւելնայ։ Հեռագիր մը կը հաղորդէ թէ 15,000 Մաթապէլներ կը խմբուին քաղաք համար Պուլուայոյի վրայ, ուր զինուց եւ ուղեւորութի պաշարն անբաւական է եւ ուտելիքի պաշարը 20 օրուան կը բաւէ։ Այդ հեռագրով կը յանձնարարուի ընդունիլ Թրանսվալի կողմէ առաջարկուած օգնութիւնը, վասն զի անգղիական զօրքերը շատ ուշ պիտի հասնին։ Պաշտօնական հեռագրալուրերն այսքան վրդովիչ բնութիւն չունին, բայց Մ. Ձէյմպըրէն ծանոյց թէ Անդղիայէ թէ՛ հետեւակազօրք եւ թէ՛ հեծելազօրք պիտի ղրկուի։ Այս կը ցուցնէ թէ կառավարութիւնն սկսած է ըմբռնել ապստամբական շարժման մեծութիւնը։ Կ'ըսուի թէ Պուլուայոյի մէջ միայն 350 մարդ կայ որ կրնան քաղաքը պաշտպանելու աշխատիլ, եւ շատ անվստահութիւն կայ տեղւոյն ընկերներու բազմութեան վրայով, որոնցմէ ոմանք կը կասկածուի թէ հաղորդակցութեան մէջ են ապստամբներուն հետ։ Երհանէսպուրի Աւստրալիացիներն առաջարկեցին 1,000 մարդ օգնական տալ ապստամբութիւնը բնաջինջ ընելու համար։

Տր. Բարլ Լիւկըր գարձեալ վիէննայի քաղաքապետ ընտրուեցաւ 42ի դէմ 96 թուէով։ Կը զրուցուի թէ այս անգամ կայսրը պիտի հաւանի այս ընտրութեան, թէեւ առաջ զրացաւ իր հաւանութիւնը եւ լուծեց քաղաքային խորհուրդը։

Անցեալ չորեքշաբթի վերջացան ողիմպիական խաղերը։ Երեկոս թագաւորը պատկեր, վկայականներ, չքաղաքմներ եւ մրցանակներ տուաւ յաղթականներուն։ Օտարագրի մրցակիցները մեծ գոհունակութիւն կը յայտնեն իրենց ընծայուած պատկերներուն համար եւ յոյս կը յայտնուի թէ կանոնաւորապէս չորս տարին անգամ մը այսպիսի մրցումներ տեղի պիտի ունենան Աթէնքի մէջ։

Սուաքիմի մօտերը եգիպտական զօրաց եւ Սուտանցիներուն միջեւ երկու ընդհարում պատահեցաւ, եւ երկուքին մէջ ալ Սուտանցիներն յաղթուեցան։ Այս յաղթութիւնը, կը կարծուի, եգիպտական զօրաց մեծ վստահութիւն պիտի ներշնչէ իրենց քաղութեան վրայ եւ պիտի ամրապնդէ բարեկամ Արաբներու հաւատարմութիւնը։ Անդղիոյ նորագոյն թնդանօթներէն ոմանք պիտի ղրկուին, որ առաջին անգամ ըլլալով պիտի գործածուին պատերազմի մէջ։ Այդ թնդանօթները ուսմը տաւ մղոն (16 հաւաքարմէթ) հեռուն պիտի նետեն, եւ իւրաքանչիւր ուսմը յոյժ պայթուցիկ նիւթերով լեցուն ըլլալով կ'ակնկալուի որ 200 մարդ սպաննէ կամ չարաչար վիրաւորէ, եթէ զօրաց ամփոփ խումբի մը մէջտեղ իյնայ։ Թնդանօթներն այնքան արագ կ'արձակուին որ առաջին ուսմը չպայթած օդին մէջ ուրիշ երեք ուսմը պիտի գտնուի անոր ետեւէն հասած։

Սպանիական ընտրութեանց տեղեկագիրներէն կ'երեւի թէ 303 նախարարական, 102 ազատական եւ այլ եւ այլ կուսակցութիւններու 32 ներկայացուցիչ ընտրուած են։ Ազատականները կը պահանջեն որ Բուպայի ընտրութիւնները ջնջուին, վասն զի այդ կղզին պատերազմական վիճակի մէջ է։ Կը ըսուին նաեւ Մաթրիտ քաղաքի ընտրութիւններուն դէմ, ըսելով թէ օրինաւորապէս չկատարուեցան։ Բուպայէ կը ծանուցուի թէ ճակատամարտի մը միջոցին սպանիական զօրաց վաշտ մը թակարթն

ինկեր եւ դժուարաւ պրծեր է ջախջախուելէ։ Մատրիտէ կը հեռագրուի թէ սպանիական կառավարութիւնը Միացեալ Նահանգներու միջամտութիւնն արգելելու համար որոշեր է բարենորոգումներ մուծանել Բոկայայի օրէնքներուն մէջ։

—Միւսօրէն կ'ըսէ թէ Չարեւիչին վիճակը ծանրացած է ցրտառութեան մը պատճառաւ։ Մոնաքոյէ առնուած հեռագիր մը կը հերքէ Միւսօրէի այս խօսքը, բայց նոյն թերթի թղթակիցը կը կրկնէ դայն եւ կ'ըսէ թէ Ն. Բարձրութեան վիճակը բարւոքում չէ կրած։

—Անցեալ շաբթուան սա լուրը թէ Իտալացիք յաղթութիւն մը տարին Հապէշներուն վրայ՝ կը հերքուի իբրեւ անձիշդ։ Կոիւ չէ պատահած Հապէշներուն եւ Իտալացւոց միջեւ։

—Լի Հունկ Չանկ ապրիլ 12ին հասաւ Բոլովայօ ի Սէյլան Կղզի եւ զինուորական պատուով ընդունուեցաւ։ Իր գալուստը ողջունուեցաւ ինը թնդանօթի արձակմամբ։ Լրագրի թղթակցի մը ըսած է թէ Մոնաքոյի թագադրութեան հանգէտներէն ետքը պիտի այցելէ Պերլին, Էսթէն եւ Փարիզ։ Փարիզէ Լոնտոն պիտի երթայ յուլիսի վերջը, եւ անտի Սմերիկա՝ եւ նոյեմբերին փեքին պիտի վերադառնայ։

—Անցեալ շաբթու Ծոռ նախագահը Պատերազմական նախարար Մ. Բալէնեաքի ընկերակցութեամբ Վէրտօն գնաց աչքէ անցընել տեղւոյն ամրութիւնը եւ զիտել զօրաց ռազմափորձերը։ Շաբթ Փարիզ վերադարձաւ եւ վեցերորդ զօրաբաժնի հրամանատարին նամակ մը զրկելով չնորհաւորեց դայն զօրաց սքանչելի կեցուածքին եւ շարժումներուն համար։

—Պարոն Մորիս տը Հիւրշ, որուն անունը սերտիւ զուգորդուած է մայրաքաղաքս Եւրոպայի հետ միացնող երկաթուղւոյն հետ, եւ որ նոյնքան ծանօթ է իր մեծ հարստութիւնը մարդասիրաբար գործածելուն համար, երեքշաբթի կաթուածէ մեռաւ։

Նոյն օր մեռաւ Մ. Լէոն Սէ, Ֆրանսացի հանրածանօթ պետական մարդը եւ ելեւմտագէտը, որ Ելեւմտական նախարար, Մեքսիկոյի ատենապետ եւ Լոնտոնի դեսպան եղած էր։ Հանգուցեալը 70 տարեկան էր։

—Ֆրանսայի Մերակոյտը, հակառակ հայրենասիրական այն կոչումներուն որ իրեն ուղղուեցան Մ. Պոլիթեալի կողմէ, որոշում մը ընդունեց որով Մատակաւորարի համար խնդրուած վարկին քուէարկումը կը յետաձգուի մինչեւ որ կազմուի խորհրդարանի երկու ժողովներուն վստահութիւնը գրաւող սահմանադրական նախարարութիւն մը։ Այս պատճառաւ Պոլիթեալի դաշինքն իր հրաժարականը տուաւ Հանրապետութեան նախագահին։

ՆԵՐՔԻՆ ԼՈՒՐԵՐ

Սբ. Փետրոսապուրկէ կը ծանուցուի վաւերական աղբիւրէ թէ Սոֆիայի դիւանագիտական ուսւ գործակալ Մ. Չարիքովի ստացած հրահանգներէն կը տեսնուի թէ Ռուսիա Պուլկարիոյ մէջ բացառիկ առաւելութիւններ ձեռք բերելու նպատակ չունի։ Սոֆիայի մէջ Մ. Չարիքովի դիւրը դիւանագիտական ուրիշ ներկայացուցիչներու դիրքէն տարբեր չէ, եւ Ռուսիոյ ներկայացուցիչը մասնաւոր արտօնութիւններ պիտի չխնդրէ, ոչ ալ պիտի խառնուի Պուլկարիոյ ներքին գործերուն։ Մ. Չարիքով բացար-

ձակապէս չէզոք պիտի մնայ հանդէպ Պուլկարիոյ քաղաքական բոլոր կուսակցութիւններուն։

—Յունաց պատրիարքարանի այն պատուիրակութիւնը, որ գալ ամիս ներկայ պիտի ըլլայ Չարին թագադրութեան հանդիսին, կը բաղկանայ Իդմիտի մետրապոլիտ Ֆիլոթէոսէ, Անհիալուսի մետրապոլիտ Տ. Վասիլէ, Ալիոսթոլոս Խրիսթոտուլոս եւ Միխայէլ Բլէսպուլոս արքեմանտրիտներէն, երկու սարկաւագէ, եւ Թանթալիտիս եւ Փափաքոսթի էֆ.ներէն։ Պատուիրակութիւնը մայիս 7ին պիտի մեկնի ասկէ։

—Բերայի դատարանին հարցաքննիչ դատաւորներէն Յովնանէս էֆ. Հայոց պատրիարքարանի կողմէ ներկայացուեցաւ իբրեւ անգամ վարչական այն ժողովին, որուն պիտի յանձնուի Համադգային Անկեանոցի մատակարարութիւնը։ Անկեանոցին յատուկ կանոնագրին համաձայն, այդ ժողովին այն անդամները որ ոչ-մասնետական ժողովուրդներու ներկայացուցիչ են՝ կառավարական պաշտօնեայ ըլլալու են։

—Այտրնի կուսակալութեան Մէնթէշ գաւառին մէջ Պոզուլուզ գտնուած զմեռիտի (շէֆաթ) հանք մը 60 տարի չահագործելու մենաշնորհ տրուած է զմիւսնիաքնակ Մր. Հուրթուի։

—Սալահ կը ծանուցանէ թէ Մեծ-Զուկայի վերաշինութեան խնդրը վերջնապէս լուծուած է։ Կայս. Խրաթով հրամայուած է անմիջական տնօրինութիւններ ընել շուկան վերաշինելու համար այն յատակաձեւերուն համաձայն, որ պատրաստուած են Հանրագումար շինութեան նախարարութեան ճարտարագէտներէն եւ ընդունուած են նախարարաց խորհուրդէն։ Շինութիւնը պիտի կատարուին Հանրագումար գործոց նախարարութեան հսկողութեան ներքեւ։ Ենթադրեալ ծախքը գրեթէ հաւասար է նոյն նպատակաւ նախապէս շնորհուած վարկի գումարին եւ կը կարծուի թէ պիտի բաւէ ըստ ամենայնի։ Ծախսուց համար ելեւմտական գանձէն պիտի վճարուի 120,000 դահ., Էվգաֆի նախարարութեանէն՝ 80,000, եւ Քաղաքապետութեանէն՝ 240,000։ Ասոնց վրայ պիտի աւելցուի նաեւ երկրաշարժէն արկածելոց ի նպաստ հանգանակուած գումարին մնացորդը։

—Ֆուրնիէի հեռագրական գործակալութիւնը Փարիզէ կը հեռագրէ թէ, եգիպտական աղբիւրէ անունուած տեղեկութեանց համաձայն, Խտիվը թողած է եւրոպական դիւաւոր քաղաքներն այցելելու իր դիտաւորութիւնը։

—Կը յիշուի թէ դեկտեմբերի մէջ հայ սեղանաւոր Տիգրան էֆ. Գարակէօզեան Աղահամամի իր տանն առնել չարագործներէ յարձակում կրելով մահացու հարուածներ առաւ եւ յետոյ մեռաւ։ Այս սպանութեան պարագաներուն քննութիւնը աւարտած է։ Ամբաստանեալները, Համբարձում եւ Յովնանէս, դատի պիտի ենթարկուին պատժական ատենի առջեւ։

—Մետրիխէ կղզւոյն Վաթոս քաղաքէն սապէս կը գրուի. «Տեղւոյս բնակիչները իմաստուն տնօրինութիւն մը ըրին որ, եւ թէ հաւատարիմ մնան անոր, անտարակոյս մեծապէս պիտի նպաստէ ժողովրդին բարգաւաճման։ Տեղացի երեւելիները, ժողովրդին ստուար մեծամասնութեան հետ միանալով, որոշեցին ոգելից ըմպելիներու վաճառումն արգելել։»

—Հայտնաբերուի նիզամին եղբորորդի

Նաւապ էլ Միւլք երեքշաբթի մայրաքաղաքս հասաւ շոգեկառքով։ Ուղղակի Վիէննայէ եկաւ, ուր ներկայ եղաւ Գերմանիոյ Կայսեր ի պատիւ տեղի ունեցած զօրահանգէսին։ Վիէն. Սուլթանը թիկնապահ ինվէր պէյը զրկեց բարի գալուստ մաղթել Նաւապ էլ Միւլքի։ Նիզամը մահմետական իշխան է, եւ Հայտնաբերուած ամենէն խոշորն է Հնդկաստանի այն բնիկ տէրութիւններուն, որ ուղղակի անգղիական իշխանութեան ներքեւ չեն։ Բնակիչներուն թիւն է 11½ միլիոն։

—Պիթիսի մէջ յանձնաժողով մը կազմուած է տեղային ոստիկան զինուորութիւնը վերակազմելու նպատակաւ։ Յանձնաժողովին նախագահն է բանակի սպայ մը, տեղակալ զնդապետ Սալիս պէյ։

—Եւրոպական բանակներու օրինակին հետեւելով օսմանեան բանակն ալ պիտի հաստատէ սուրհանդակ աղաւնիներու սպասարկութիւնը, որուն պատերազմի ժամանակ ունեցած օգտակարութիւնը երկար ատենէ ի վեր հաստատուած է արդէն։

—Յորմէհետէ հրատարակուած է կայս. այն հրամանը, որով հինգ տարւոյ համար տասանորդի տուրքէ զերծ կը կացուցուի օսմ. պետութեան երկիրներուն մէջ արտադրուած վարդի իւղը, վարդի մշակութեան ձեռնարկուած է Անատոլիոյ այլ եւ այլ կողմերը եւ վարդի իւղի դտարանները շատցած են։ Հիմա Էնկիւրիւի նահանգին մէջ ի Չորում նոյն մշակութեան պիտի ձեռնարկուի, եւ քիչ ժամանակէն հոն 15,000 վարդի տունկ պիտի զրկուի Կ. պոլսէ։

—Էտիրնէի կուսակալութեան պաշտօնական վիճակագրութեան կը տեսնուի թէ այդ նահանգին ոչխարներուն եւ այծերուն թիւը 2,621,024 է, եւ ոչխարի տրոց գումարն այս տարի հասած է 13,092,855 դահ., որ անցեալ տարւոյ նոյն հասոյթէն 541,623 դահ. աւելի է։

—Թուրք թերթ մը կը ծանուցանէ թէ Փասքիվալ Պէն Մէնսուր անուն Սպանիացի մը, կրօնքով եբրայեցի, կայս. Խրաթով արտօնուած է պանդոկ մը կառուցանել յեւրիքով հանդերձ յարակից չէնքերով։ Այս նպատակաւ արտօնատէրն հոն գնած է 6,000 քառ. ոտք տարածութեամբ գետին մը։

—Երեքշաբթի մայրաքաղաքէս յատուկ պատգամաւորութիւն մը զրկուեցաւ թէհրան։ Պաշտօն ունի վիէն. Սուլթանի շնորհաւորութիւններն հաղորդել Պարսից Շահին՝ անոր դահակալութեան յիսներորդ տարեդարձին առթիւ։ Այս պատգամաւորութեան նախագահն է Կրթական նախորդ նախարար Միւնիֆ փաշա։

ԱԶԴ

Այս տարի Աւետիքէի թուղթին համար շատ գանգատներ եկան մեզի եւ կը խոստովանինք թէ իրաւացի են։ Մեր հրատարակիչը կը վստահացնէ մեզ թէ լաւագոյն թուղթ ապսպրուած եւ գալու վրայ է։ Կը յուսանք որ այսուհետեւ գանգատի առիթ պիտի չներկայանայ։

ԴՐԱՄԱԿԱՆ

Ապրիլ 13/25, 1896

Գոնսոյիտէ	22 30
Բուսիլի Երկաթուղի	114 75
Թահվիլթը Օսմանիյէ	89

ԴՐԱՄԱ, Օսմ. ոսկին 100է

Մէծիտիյէ	108 19	Ռուսիոյ ըւլ	90
Մէթալիք	98	Նաբոլէան	87 32
Պէշիք	103 20	Գրեմից	54 40
Ալթըլէք	103	Անգլ. ոսկի	140 46
Մանր արծաթ	103	Մանկթ թղթ.	8 59

ԿՈՍՏԱՆԴՆՈՒՊՈԼԻՍ

Ի ՏԳՐԱՐԱՆ Ա. ՅԱՊՈՐ ՊՅՈՒՆԱՆ

Ֆիւնտանդար Եղգուշը, Ամերիկաց Խան